

Asia: VN/34558/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi rakentamislain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Kommentteja rakentamislain muutoksista

Puutuoteteollisuuden osalta kommentoimme pykälä 38 ja 39. Korjausrakentaminen on merkittävä osa rakennustoimintaa ja sen pois sulkeminen ilmastovelvoitteita ei mielestämme ole toivottavaa, ei myöskään pientalojen poistaminen. Toisaalta meille on tärkeintä, että ilmastaselvitys ja materiaaliseloste tai vastaava luettelo otetaan käyttöön ilmastaselvitysasituksen nykyisen (tammikuussa työversiona esitetyn) luonnoksen mukaisena ja laajuisena. Näin myös Suomi pääsee liikkeelle konkreettisissa toimitissa rakentamisen ilmastopäästöjen leikkaamisessa.

Rakentamislain voimaantuloa siirrettiin jo vuodella, ja sinä aikana esim. Euroopan unionin ohjaus rakentamisen päästöjen leikkaamiseen on kasvanut ja konkretisoitunut. Vähähiiliselle rakentamiselle on myös suuri kysyntä markkinoilla esimerkiksi kiinteistösijoittajien parissa. Toimiala on voinut valmistautua lain vaatimukseen koko pitkän valmistelujakson aikana.

Hiilijalanjäljen sääntely on selkeä tapa päästöjen säätelyyn. Sen lisäksi hiilikädenjälki antaa mahdollisuuden lisätä rakennukseen ilmastohyötyjä. Hiilikädenjäljen laskenta tapahtuu rakennuksen suunnittelun ja hiilijalanjälkilaskennan yhteydessä kerättävillä tiedoilla ja samalla tuotetaan tietoa mm. rakennusten energiatehokkuusdirektiivin (EPBD) sekä taksonomian tietotarpeisiin.

EPBD määrää nollaenergiarakentamisen toteuttamisen alkavan vuonna 2028. Rakennuksen energiatodistukseen tullaan lisäämään rakennuksen kokonaisilmastovaikutuksen eli hiilijalanjäljen ilmoittaminen. Lisäksi jäsenmaat veloitetaan keräämään tietoa rakennusten hiilivarastoista. Hiilikädenjäljen laskennassa tämä tieto tulee jo kerätyksi, joten uutta menettelyä siihen ei ole tarvetta luoda.

Rakentamislakiin perustuvan ilmastaselvityasetuksen luonnoksen mukaiset, Suomessa käyttöön otetut laskentamenetelmät toimivat mallina Euroopan laajuisten tarkastelu- ja laskentamenettelyiden luomisessa. EN 15978 Rakentamisen kestävyys -standardin revisioidin osana eloperäinen hiilivarasto tulee osaksi rakennuksien elinkaaren ilmastovaikutuksia. Myös rakennustuoteasetuksen (CPR) uudessa versiossa hiilijalanjälki tulee pakolliseksi tiedoksi CE-merkinnän yhteydessä, mikä vahvistaa sitä, että tuotteiden hiilijalanjälki- sekä hiilisisältötieto tulee automaattisesti olemaan saatavilla.

Rakentamislain mukaisen ilmastaselvityksen asetusluonnoksessa uudelleen käytettävien tuotteiden hiilijalanjälki lasketaan nollassa, mikä tulee lisäämään niiden suosiota rakentamisessa. Sen lisäksi hiilikädenjälkeen mukaan laskettavien, uudelleen käytettävien tuotteiden määrän tai kierrätysvälisäilyksen ilmoittaminen toimii vahvana tukena rakentamisen tietovarannon luomisessa ja kiertotalouden toteuttamisessa.

Rakentamislain säädetään valtuudet rakennuksille sallittujen raja-arvojen määrittelyyn myöhemmin annettavassa erillisessä asetuksessa. Rakentamislain ohjausvaikutus toteutuu vain, jos raja-arvoja koskevassa asetuksessa on määritelty uskottava menettely myös raja-arvoista poikkeamiseen. Raja-arvon ylityksiä ei tule voida kuitata esim. pienellä sakolla. Tähän Puutuoteteollisuus toivoo kiinnitettävän huomiota, jotta lainsäädännön ohjausvaikutus toteutuu. Vaikutusten säätely on toteutettavissa vain siten, että rakentamisluvan haun yhteydessä annettu ilmastaselvitys sekä materiaaliseloste tai sitä vastaava tuotelistaus päivitetään rakennuksen valmistuttua.

Tulevan EPBD:n hiilijalanjälkitietovaatimukset voidaan toteuttaa kansallisen laskentamenetelmän mukaisena, ja vaatimuksena on 50 vuoden tarkastelujakso, joka on sama kuin Suomessa. Toisaalta juuri hyväksytty EU:n hiilenpoiston sertifiointikehys myöntää rakennuksissa käytetyille puutuotteille väliaikaisen hiilenpoistomenetelmän statuksen jo rakennuksen 35 vuoden käyttöajalle. Tähän viitaten rakentamislain hiilikädenjäljessä huomioitava rakennukseen sisältyvän teknisen tai eloperäisen hiilivaraston kautta vältetyn hiilidioksidipäästön vaadittu 100 vuoden kestoajaksi on korkea. Puutuoteteollisuuden mielestä rakentamislain ja ilmastaselvitysjärjestyksen tulisi väljentää tätä vaatimusta loogisesti ilmastaselvitysjärjestyksessä määritellyksi tarkastelujaksoksi eli 50 vuodeksi.

Hiilikädenjäljen laskennassa saadaan tuotettua tietoa myös taksonomian kiertotalouskriteereihin, jotka vaativat rakennuksen materiaalien käytössä tapauksesta riippuen rakennuksessa 20-30 % uudelleen käytettävää tai kierrätettyä materiaalia. Osuus voidaan laskea rakentamislain mukaisen ilmastaselvityksen ja materiaaliselosteen tiedoista.

2. Esityksen mukaan Ilmastaselvityksessä tulisi raportoida uuden rakennuksen hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki. Asetusvalmistelun helpottamista varten kysymme, tulisiko näkemyksesi mukaan vähähiilisyysarviointi tehdä rakennukselle sekä rakennuspaikalle (rakennuspaikalla tarkoitetaan mm. rakennuksen perustuksia), vaikka hiilijalanjäljen raja-arvot on suunniteltu koskevan vain rakennusta?

Vastaus:

A: Ilmast selvityksen tulisi sisältää vain rakennuksen hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki

B: Ilmast selvityksen tulisi sisältää rakennuksen sekä rakennuspaikan hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki

Muu kommentti [Puutuoteteollisuus kannattaa B-vaihtoehtoa, mutta ne tulee laskea erikseen, jotta rakennuksen ja rakennuspaikan hiilijalanjälki- ja kädenjälki-tietoa voidaan tarkastella erikseen.]

3. Minkälaisia taloudellisia vaikutuksia arvioit esitetyillä muutoksilla olevan edustamasi tahon kannalta?

Uusien tietovaatimusten mukaiset tiedot (esimerkiksi rakennuksen hiilijalanjäljen ja hiilikädenjäljen laskenta tuotteiden ympäristöselosteiden kautta) on jo vakiintunut käytäntö emmekä näe sitä uutena kustannustekijänä toimialamme kannalta.

Yhteiskunnan kannalta hiilen varastoiminen rakennuksiin on nopea ja jo nyt olemassa oleva ja täydentävä ratkaisu hiilen pitämiseen poissa ilmakehästä verrattuna teknologisten hiilenpoistomenettelyiden vaatimaan kehitysjaksoon. Puurakentamisen hiilivarastoa voidaan käyttää myös metsien hiilivarastojen vahvistamisen keinona, koska järeän puun kysyntä tukee metsien pitkää kiertoaikaa.

Nykyisen hallitusohjelman tavoitteissa mainitaan puurakentamisen tukeminen. Rakentamislain ilmastopäästöjä säätelevät vaatimukset tukevat puun käytön kasvua puurakentamisen osalta ja sillä tulee olemaan merkittävä kannuste materiaaleja yhdistelevän hybridirakentamisen kehittämiseen. Laki tukee vahvasti rakentamisen kiertotaloutta, tuotteiden uudelleenkäyttöä ja kierrätysjärjestelmien luomista, ja antaa kehityksen toimialan omille toimille.

4. Kommenteja alueidenkäyttölain 57, 188 a ja 197 §:stä

-

5. Kommenteja ympäristönsuojelulain 156 b §:stä

-

6. Kommenteja laista viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympärisövaikutusten arvioinnista annetun lain 7 §:n muuttamisesta

-

Voit jättää kommentit lausuntoon myös liitteenä

[Puutuoteteollisuus Luonnos hallituksen esitykseksi rakentamislain muuttamisesta.pdf](#)

[Puutuoteteollisuus Luonnos hallituksen esitykseksi rakentamislain muuttamisesta.pdf](#)

Janatuinen Aila
Puutuoteteollisuus ry